

Evidensbaserad komplementär medicin – finns det?

Första internationella kongressen diskuterar värde, säkerhet och risker

Väljer man att definiera alternativ, eller komplementär, medicin som »icke vetenskapligt prövade terapiformer» kan det förefalla finnas en inneboende motsättning i begreppet »evidensbaserad komplementär medicin». Ändå är det kanske föga förvånande att det ökande intresset för komplementär medicin nu kombinerats med den ökade betoningen på en evidensbaserad medicin inom den konventionella vården.

Vad är komplementär medicin?

Det finns ingen allmänt accepterad definition av vad komplementär medicin är. Det rör sig om terapiformer som vanligtvis inte lärs ut under läkarutbildningen, och som inte heller brukar erbjudas inom den slutna vården. Utvecklingen mot en ökad integrering av komplementär medicin inom hälso- och sjukvården har emellertid medfört att dessa redan vaga kriterier alltmer har förlorat i gränsdragande förmåga.

De terapiformer som diskuterades på kongressen, där över 200 läkare och forskare från fler än 20 länder – med tonvikt på USA, Storbritannien och Tyskland – samlats, var framför allt de i ett västerländskt perspektiv vanligast förekommande, och som också i stor utsträckning praktiseras av läkare: akupunktur, klassisk naturmedicin och homeopati, men även antroposofisk medicin och manuella behandlingsformer.

Utrymme gavs även åt behandlingsformer som ökat starkt i Europa och USA på senare tid, som Qi gong, shiat-su och healing.

Inte ett utforskat fält

Idag har Cochrane Collaboration Complementary Medicine Field registrerat ca 4 700 randomiserade kontrollerade studier (RCT) på området. Man har vidare samlat 204 systematiska översikter i en databas som omfattar 38 olika komplementära terapiformer. Det

Författare

MOTZI EKLÖF

doktorand, Tema hälsa och samhälle, Linköpings universitet.

E-post: motek@tema.liu.se

Sammanfattat

- De senaste studierna och metaanalyserna avseende området evidensbaserad komplementär medicin diskuterades den 6–8 april i München på den första internationella kongressen i ämnet.
- Ett särskilt tema var olika metodologiska svårigheter och utmaningar förknippade med forskning rörande komplementära terapiformer. Dessa problem gäller i stor utsträckning även forskning inom den konventionella medicinen.
- Ämnet är inte helt utforskat. Idag har Cochrane Collaboration Complementary Medicine Field registrerat ca 4 700 randomiserade kontrollerade studier på området.

handlar således inte om ett helt utforskat fält.

Professor Cynthia Mulrow, San Antonio Cochrane Center, definierade evidensbaserad medicin som »samvetsgrann, explicit och omdömesgill användning av det för närvarande bästa kunskapsunderlaget för beslutsfattandet inom hälso- och sjukvården». Hon ansåg att den komplementära medicinen mycket väl kunde vara evidensbaserad – om det är det man vill sträva efter.

Många av de frågor som diskuterades – som t ex värdet av randomiserade kontrollerade studier i förhållande till andra slags studier; hur den icke-specifika terapeutiska effekten skall kunna mätas på bästa sätt; hur den rätta balansen mellan vetenskap och läkekonst skall kunna uppnås – är gemensamma för den konventionella och den komplementära medicinen.

Utveckla omhändertagandet

Flera talare framhöll vikten av att utveckla omhändertagandet inom vården. Professor William Haskell, Stanford University, pekade på att det i USA idag satsas ungefär 100 miljoner dollar på forskning i komplementär medicin, men att motsvarande satsning inte görs för att utbilda läkarna till att bli bättre läkare.

David Reilly, Glasgows universitet och homeopatiska sjukhus, hörde till dem som betonade att det inte bara är

mer »evidence» som behövs inom medicinen utan även mer »confidence».

Nästa år igen

Kongressen hade organiserats av det komplementärmedicinska forskningscentret vid Münchens tekniska universitet, företrätt av Dieter Melchart, tillsammans med The Center for Alternative Medicine Research and Education vid Harvard Medical School, representerat av David Eisenberg.

Nästa kongress på temat kommer att hållas i San Francisco den 16–19 maj 2001.

Referenser

- Cochrane Collaboration Complementary Medicine Field Newsletter.
 Deutsche Zeitschrift für Akupunktur 2000; 43: nr 1 (temanummer samt abstracts från kongressen).
 Eklöf M. 1:a internationella kongressen om evidensbaserad komplementär medicin. ProSana: Tidskrift för komplementär medicin 2000; nr 2.
 Forschende Komplementärmedizin und Klassische Naturheilkunde 2000; 7: nr 1 (temanummer samt abstracts från kongressen).
 Röggla G. Complementary and alternative medicine at the crossroads? Lancet 2000; 355: 1343.